

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci žalobcu: **JUDr. J.**, nar. X., M., proti žalovanému: **Ministerstvo spravodlivosti SR**, so sídlom Župné nám. č. 13, 911 50 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. 10053/2004-41 zo dňa 28. novembra 2005 a č. 10053/2004-41 zo dňa 28. novembra 2005, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/283/2005-106 z 21. septembra 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/283/2005-106 zo dňa 21. septembra 2011 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom krajského súdu bola zamietnutá žaloba, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného, ktorým bol žalobcovi priznaný od 1.1.2005 príplatok za výkon funkcie sudcu. Krajský súd považuje za preukázané, že Ústavný súd SR nálezom z 27.10.2010 PL. ÚS 16/09-51 dal jednoznačnú odpoveď na otázku, či napadnuté ustanovenia zákona č. 385/2000 Z.z. napĺňajú znaky retroaktivity, čo bolo aj zásadnou žalobnou námietkou v oboch žalobách. Z prijatého nálezu Ústavným súdom SR vyplýva záver, že prijatá novela zákona č. 385/2000 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2005 (uskutočnená zákonom č. 586/2004 Z.z.) nevykazuje znaky pravej retroaktivity v našom právnom poriadku neprípustnej, ale ide v nej o retroaktivitu nepravú, ktorá je prípustná. Dotknutou novelou boli uznané právne skutočnosti ktoré vznikli počas platnosti a účinnosti skoršieho zákona, no zároveň boli zmenené isté práva do budúcnosti. Novelou nebolo zmenené ani odňaté právo žalobcu vzniknuté v minulosti podľa staršieho zákona, príplatok žalobcovi naďalej patrí. Zmenený bol jeho názov a spôsob výpočtu príplatku, avšak do budúcnosti, nijakým spôsobom neboli dotknuté už vyplatené dávky podľa staršieho predpisu. Teda novelou boli pro futuro modifikované právne následky vyplývajúce z práva založeného v minulosti skorším predpisom.

Podľa § 135 ods. 1 veta druhá OSP, súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd.

Keďže uvedený nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27.10.2010 vykazuje podmienky, ktoré zákon prostredníctvom § 135 OSP spája s viazanosťou všeobecného súdu rozhodnutím ústavného súdu, mal za daných okolností konajúci senát Krajského súdu v Banskej Bystrici zúžený rozhodovací priestor na aplikáciu svojich právomocí nezávislého súdnictva v zmysle čl. 144 ods. 1 Ústavy SR a v dôsledku toho prevzal argumentáciu uvedenú v odôvodnení predmetného nálezu Ústavného súdu SR, ktorým je súd viazaný. Navyše súd poznamenáva, že nálezom ústavného súdu nebolo konštatované porušenie čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom aj konajúci súd zastáva názor, že vzhľadom na okolnosti prípadu v danom prípade nedochádza k porušeniu citovaného článku dodatku k Dohovoru, na ktorú skutočnosť v prípade pozitívneho zistenia by mal súd prihliadnuť s poukazom

na čl. 7 ods. 5 Ústavy SR. Iným názorom ohľadom porušenia čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by bol súd viazaný až na základe rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva dotýkajúceho sa základných ľudských práv a slobôd.

Pokiaľ sa žalobca dožadoval vykonať dokazovanie na pojednávaní vypočutím svedka JUDr. J. bývalého podpredsedu Súdnej rady k okolnostiam jeho skončenia výkonu funkcie sudcu v súvislosti s odchodom do dôchodku, konajúci súd nepovažoval za potrebné takýto dôkaz vykonať vzhľadom na to, že tieto skutkové okolnosti neboli sporné, a ani relevantné pre rozhodnutie vo veci, nakoľko rozhodnutie súdu záviselo od právneho posúdenia veci, vyhodnotenia otázky namietanej retroaktivity novely zákona č. 385/2000 Z.z. uskutočnenej zákonom č. 586/2004 Z.z.

Z vyššie uvedených dôvodov súd žaloby žalobcu ako nedôvodné zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie, v ktorom žiadal prvostupňový rozsudok zrušiť a žalobe vyhovieť. V dôvodoch odvolania poukázal na to, že krajský súd nevy počul ním navrhovaného svedka JUDr. J., ktorý ako podpredseda Súdnej rady SR podpísal návrh na (o.i.) aj na jeho odvolanie (celkom 14 sudcov) z výkonu súdnictva a v nadväznosti na to obsiahlym zdôvodnením svojho rozhodnutia vzdať sa funkcie sudcu vysvetľuje dôvodnosť svojej žaloby brániť sa nielen nesprávnemu výkladu Ústavného súdu vo veci PL. ÚS16/00-51 z 27.10.2010, ale aj takej forme diskriminácie, k akej došlo odňatím pôvodného právoplatným rozhodnutím priznaného nároku príplatok k dôchodku sudcu.

Žalovaný žiadal prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v intenciách dôvodov podaného odvolania a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je vecne správny. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) s tým, že rozsudok verejne vyhlásil dňa 29. februára 2012 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Najvyšší súd zo spisu prvostupňového súdu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného, zistil, že žalobcovi bol priznaný príplatok za výkon funkcie sudcu vo výške podľa § 95 ods. 1 zák. č. 385/2000 Z.z. v znení zák. č. 586/2004 Z.z. v spojení s § 151f ods. 1 a § 151g ods. 3 zák. č. 385/2000 Z.z., keď na rozklad žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovaný zamietol.

Žalobca proti samotnému spôsobu výpočtu príplatku a k východiskovým číselným údajom námietky nevzniesol.

Podstatou žaloby a aj odvolania žalobcu bolo tvrdenie, že ustanovenia § 151f ods. 1 a § 154g ods. 1 zákona č. 586/2004, ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich, sú v rozpore s ústavou, pretože tieto ustanovenia sú retroaktívne – menia práva a povinnosti založené skutočnosťami za platnosti skoršieho zákona a novou právnou úpravou došlo k obmedzeniu práva v jeho neprospech. Právna retroaktivita je pritom v slovenskom právnom poriadku neprípustná, je v rozpore s ústavou a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ustanovenia § 151f ods. 1 a § 151g ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. sú podľa názoru žalobcu v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27.10.2010 konštatoval, že „...namietaná novela tým, že výlučne do budúcnosti mení vzorec na výpočet príspevku, zjavne napĺňa znaky tzv. nepravej retroaktivity, prípadne tzv. okamžitého účinku zákona...“ Podľa nálezu je „...nepochybne nadobudnutým právom nárok na konkrétnu dávku, ktorá bola splatná podľa predchádzajúceho predpisu. K zásahu do takého nároku však nedošlo a taký zásah nebol ani namietaný. Technicky je nadobudnutým právom aj právo na príspevok vo výške nie nižšej, ako vo výške vypočítanej na základe pôvodného vzorca v tom zmysle, že ak by nebol zmenený zákon, tak by bol štát povinný plniť zodpovedajúcu povinnosť. V okolnostiach danej veci však nejde o nadobudnuté právo hodné momentálnej špeciálnej ústavnej ochrany, čo vyplýva hlavne z charakteru samotného príspevku a kontextu jeho modifikácie...“ Ústavný súd v náleze ďalej konštatoval, že príplatok k dôchodku sudcu sa nepovažuje za sociálnu dávku. Uviedol, že namietaný zásah – narušenie právnej istoty previazanej s majetkovou sférou dotknutých sudcov – je v predmetnej veci plne ústavnoprávne akceptovateľný a „napadnuté ustanovenia nemajú znaky pravej retroaktivity,

nenarúšajú nadobudnuté práva ani legitímne očakávanie, pretože predchádzajúca právna úprava nemohla takéto legitímne očakávanie vyvolať“.

Podľa § 151f ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. (v znení účinnom od 1.1.2005) výška príplatku za výkon funkcie sudcu je v roku 2005 1% z priemerného platu sudcu. Ak výkon funkcie sudcu netrval celý rok, patrí sudcovi pomerná časť príplatku za výkon funkcie sudcu za každý aj začatý mesiac výkonu funkcie. Príplatek za výkon funkcie patrí sudcovi najviac za 35 rokov výkonu funkcie.

Podľa § 151g citovaného zákona právo na príplatek k dôchodku, ktoré vzniklo sudcovi do 1. januára 2005 a ktoré k tomuto dňu trvá, sa mení dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na právo na príplatek za výkon funkcie sudcu (ods. 1).

Sudca, ktorý splnil podmienky nároku na výplatu príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu do 1. januára 2005 a jeho nárok ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona trvá, má od účinnosti tohto zákona nárok na výplatu príplatku za výkon funkcie sudcu vo výške určenej podľa tohto zákona; na účely určenia výšky príplatku sa do času výkonu funkcie sudcu započíta celá prax, ktorá bola započítaná na účely príplatku k dôchodku podľa doterajších predpisov (ods. 3).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so záverom krajského súdu i žalovaného, že prijatá novela zákona č. 385/2000 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2005 nevykazuje znaky pravej retroaktivity v našom právnom poriadku neprípustnej, ale ide v nej o retroaktivitu nepravú, ktorá je prípustná. Uvedený záver skonštatoval vo svojom náleze PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27.10.2010 aj Ústavný súd Slovenskej republiky, na ktorý najvyšší súd poukazuje. Dotknutou novelou boli totiž uznané právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti a účinnosti skoršieho zákona, no zároveň boli zmenené isté práva do budúcnosti. Novelou nebolo zmenené ani odňaté právo žalobcu vzniknuté v minulosti podľa staršieho zákona, príplatek žalobcovi naďalej patrí. Zmenený bol jeho názov a spôsob výpočtu príplatku, avšak až do budúcnosti, nijakým spôsobom neboli dotknuté už vyplatené dávky podľa staršieho predpisu. Teda novelou boli pro futuro modifikované právne následky vyplývajúce z práva založeného v minulosti skorším predpisom.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi rozsudku krajského súdu a nad ich rámec len poznamenáva, že nároky na príplatok k dôchodku sudcu podľa § 95 zákona o sudcoch boli upravené v čase, keď platila právna úprava sociálneho zabezpečenia podľa zákona č. 100/1988 Zb. a v čase, ako je všeobecne známe, výška starobného dôchodku sudcu, ktorá bola rozhodujúca pre stanovenie príplatku k dôchodku sudcu, bola výrazne nižšia, ako boli neskôr priznané starobné dôchodky podľa zákona č. 461/2003 Z.z.. Uvedená zmena našla svoje vyjadrenie po prijatí zákona č. 461/2003 Z.z. v zmene základu pre výpočet príplatku za výkon funkcie sudcu, keď sa základom stal namiesto priznaného dôchodku sudcu priemerný plat sudcu (vypočítaný z trojnásobku priemerného platu v hospodárstve SR podľa § 2 zák.č. 120/1993 Z.z.), čo umožnilo aj vyrovnanie rozdielov v poberaných príplatkoch sudcov. Účelom zákona nebolo teda odňatie nadobudnutých práv, ale zrealnenie výšky príplatkov vzhľadom na zmeny v dôchodkovom systéme.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k totožnému záveru ako krajský súd a keďže žalobca v odvolaní neuviedol žiadne ďalšie dôkazy alebo skutočnosti, s ktorými by sa žalovaný alebo súd nevysporiadal a ktoré by nasvedčovali inému záveru, ako bol ustálený, postupom podľa § 219 OSP, napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd vzhľadom na predmet sporu nepovažuje za relevantné pre právne posúdenie veci odvolacie dôvody smerujúce k dôvodom ukončenia výkonu funkcie sudcu žalobcom a preto ani návrhy na dokazovanie výsluchom navrhovaného svedka nemohli byť pre právne posúdenie veci významné.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c a § 250k ods. 1 OSP, keď žalobcovi nepriznal trovy, lebo nebol v odvolacom konaní úspešný.

Odvolací súd súčasne týmto rozsudkom rozhodol zhodne ako v obdobnej právnej veci 1Sžo/94/2007.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. februára 2012

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková